

Stjórnarskrárnefnd

Sent á netfang: postur@for.is

Dags. 10. mars 2016

Umsögn um drög að frumvarpi til stjórnskipunarlaganna – náttúruauðlindir

Undirrituð samtök, Landvernd, landgræðslu- og umhverfisverndarsamtök Íslands, („Landvernd“)¹, Þórunnartúni 6, 105 Reykjavík, veita á þessu stigi máls eftirfarandi umsögn um drög stjórnarskrárnefndar að frumvarpi til stjórnskipunarlaganna dags. 19. febrúar 2016.

Stjórn Landverndar þakkar fyrir það tækifæri að koma á fyrstu stigum að athugasemdum um frumvarpsdrögin, þó nokkuð skorti að mati samtakanna á að sá tímarammi sem skapaður er sé í samræmi við tilefnið. Landvernd sýnist það nokkuð metnaðarfull áætlun hjá nefndinni sem fram kemur í kynningu, að frumvarpið verði lagt fyrir Alþingi og hljóti þar afgreiðslu á þessu vorþingi.

Landvernd lítur svo á að tillögurnar séu í mótun. Á þessu stigi hefur stjórn Landverndar eftirfarandi athugasemdir við frumvarpsdrög um náttúruauðlindir, en tekur fram að hún hefur enn ekki haft tækifæri til að fjalla um ýmis mikilvæg atriði, svo sem um skilgreiningu frumvarpsins á hugtakinu þjóðareign.

Landvernd tekur undir þá kröfu er endurspeglast í frumvarpinu að nýting náttúruauðlinda sé sjálfbær og liður í vernd náttúrunnar, í samræmi við grundvallarsjónarmið umhverfis- og náttúruverndar, sbr. einnig frumvarp til stjórnarskipunarlaganna um umhverfisvernd sem lagt er fram samhliða frumvarpi um náttúruauðlindir. Þannig tengjast þessi frumvarpsákvæði órjúfanlegum böndum, að mati Landverndar.

(1) Landvernd gerir athugasemd við að svokölluð **veik sjálfbærni** virðist vera lögð til grundvallar skilgreiningu á sjálfbærri þróun í greinargerð með þessum frumvarpsdrögum, líkt og í frumvarpsdrögum um umhverfis- og náttúruvernd. Í

---

¹ Landvernd eru umhverfisverndarsamtök. Meginhlutverk samtakanna er verndun íslenskrar náttúru og umhverfis. Samtökin eru virkur þátttakandi í stefnumótun, fræðslu og upplýstri ákvarðanatöku í málum sem varða landnotkun, auðlindir og umhverfi, ekki síst á miðhálandi Íslands. Félagsmenn í Landvernd eru nú um 4700 talsins. Samtökin eru opin fyrir almennri aðild, gefa út ársskýrslur um starfsemi sína og hafa endurskoðað bókhald.

frumvarpsdrögum hins síðarnefnda, á bls. 4, segir: „Í hugmyndafræðinni felst einnig að meta þarf og vega heildstætt efnahagslega, félagslega og umhverfislega hagsmuni“. Að mati Landverndar þarf hér að taka af skarið um að slíkt mat skuli ætíð taka mið af svokallaðri *sterkri sjálfbærni*, þar sem hin umhverfislega stoð (stundum kallað náttúruauður eða grunnstoðin) sé undirstaða eða forsenda félagslegra og efnahagslegra stoða sjálfbærrar þróunar og þær síðarnefndu megi ekki ganga á þá fyrstnefndu. Veik sjálfbærni gerir hinsvegar ráð fyrir að allar stoðirnar séu vegnar og metnar jafnt, sem getur leitt til þess að gengið er um of á grunnstoðina (náttúruauðinn) sem svo aftur kemur niður á hinum tveimur stuðunum þegar til lengri tíma litið. Í greinargerðinni er það áréttað að tilvísun ákvæðisins til sjálfbærrar þróunar feli „þannig í sér að auðlindanýting skuli vera sjálfbær í þeim skilningi sem [í greinargerðinni] er lýst“. Því er mjög mikilvægt fyrir vernd náttúru og umhverfis og fyrir sjálfbæra nýtingu auðlinda að miðað sé við sterka sjálfbærni.

- (2) Varðandi bann við varanlegu framsali auðlinda í þjóðareign saknar stjórn Landverndar þess að ekki sé að finna umfjöllun í athugasemdum með frumvarpinu um hvað teljist vera **varanleg afnot**. Í gildandi lögum eru t.d. að finna ákvæði um nýtingarrétt auðlinda til allt að 65 ára, sem halda mætti fram að séu varanleg afnot. Þetta þarf að mati Landverndar að leitast við að skýra.

Fyrir hönd stjórnar Landverndar,

Guðmundur Ingi Guðbrandsson
framkvæmdastjóri

Sif Konráðsdóttir, hrl.